

Тенденції щодо наявних ризиків свідчать про виклики стосовно використання злочинцями криптовалют, транскордонних операцій, шахрайства, кіберзлочинів, обходу санкцій та приховування реальних бенефіціарних власників.

Також, враховуючи розвиток новітніх сучасних технологій та диджиталізацію, виявлення відмивання коштів стає ще складнішим. За таких умов робота системи протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та обходу санкцій має бути гнучкою, швидкою та адаптованою до цих викликів.

### **Список використаних джерел:**

1. Державна служба фінансового моніторингу України. Річний звіт Держфінмоніторингу за 2023 рік: URL: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/zviti-pro-dijalnist>
2. Державна служба фінансового моніторингу України. Загальна кількість переданих Держфінмоніторингом матеріалів до правоохоронних органів. URL: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/statistikatainfografika/Infografika/Infografika-za-2021-rik>
3. Звіт державної служби фінансового моніторингу України за 2023. Київ. 38 С. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/zvity/PublicZvit2023.pdf>.
4. Інформування про результати роботи державної служби фінансового моніторингу України за 9 місяців 2024. Київ. 42 С. URL: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/news/Infarmuvannz9misatciv.html>
5. Ярославський А.О. Управління економічною безпекою підприємства. Норвезький журнал розвитку міжнародної науки. 2020. № 42 (3). С. 41–44.

УДК 657.6

**Бандура Звенислава Любомирівна**

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

Львівський національний університет імені Івана Франка

м. Львів, Україна

**Кріль Андрій Юрійович**

аспірант,

Національний університет «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

## **ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ**

В складних реаліях функціонування суб'єктів сучасної економіки внутрішній контроль відіграє важливу роль як інструмент забезпечення сталого

розвитку бізнесу через концепцію корпоративної відповідальності. Система внутрішнього контролю лежить в основі дотримання етичних стандартів, запобігає фінансовим правопорушенням і забезпечує відповідальне використання обмежених ресурсів. Впровадження ефективних контрольних механізмів дозволяє суб'єктам підприємництва адаптуватися до змін зовнішнього середовища, зміцнювати довіру інвесторів і партнерів, а також сприяти соціальній та екологічній відповідальності.

Внутрішній контроль – це процес, спрямований на забезпечення досягнення цілей організації щодо ефективності та результативності операційної діяльності, надійності фінансової звітності та відповідності вимогам законодавства. За визначенням COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission), внутрішній контроль є частиною загальної системи управління підприємством, яка сприяє зниженню ризиків і забезпеченню стабільного функціонування [1].

Внутрішній контроль також запобігає корупційним ризикам і несанкціонованим операціям, що є важливим аспектом для сталого розвитку підприємства. Він сприяє підвищенню прозорості, ефективності управління та зменшенню ризиків, що безпосередньо впливає на досягнення багатьох Цілей сталого розвитку. Цілі сталого розвитку (ЦСР), проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 [2] складаються з 17 глобальних цілей, спрямованих на вирішення найважливіших проблем людства, таких як бідність, голод, зміни клімату, рівність, доступ до освіти та охорони здоров'я. Кожна з ЦСР включає в себе конкретні завдання, які мають бути виконані до 2030 року. Підприємства, уряди та організації повинні активно брати участь у досягненні цих цілей, інтегруючи принципи сталого розвитку в свої стратегії і операційну діяльність. В Україні затверджено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 р. № 1190-р «Завдання щодо досягнення Цілей сталого розвитку на період до 2030 року та індикатори їх досягнення» [3].

Цілі сталого розвитку (ЦСР) спрямовані на досягнення глобальних результатів у різних сферах життя, і внутрішній контроль є важливим інструментом у їх реалізації. Наприклад, ЦСР 8 «Гідна праця та економічне зростання» передбачає забезпечення фінансової дисципліни, антикорупційної політики та запобігання шахрайству, що є важливою частиною внутрішнього контролю для підтримки здорової економічної діяльності компанії. У рамках ЦСР 9 «Інновації та інфраструктура» внутрішній контроль забезпечує моніторинг ефективності бізнес-процесів та управління ризиками інновацій, що дозволяє підприємствам ефективно розвивати нові технології та інфраструктуру. Для ЦСР 12 «Відповідальне споживання» важливою є роль внутрішнього контролю в аудиті ресурсокористування та контролі за екологічною та соціальною відповідальністю бізнесу, що допомагає зменшити вплив підприємства на навколишнє середовище та підтримувати сталий розвиток. У контексті ЦСР 13 «Боротьба зі зміною клімату» внутрішній контроль відіграє важливу роль у сфері ESG (екологічне, соціальне та корпоративне управління)

[4], що сприяє зменшенню негативного впливу на клімат і екологію через сталий бізнес-підхід. Для ЦСР 16 «Мир та справедливість» внутрішній контроль забезпечує прозорість корпоративного управління та дотримання етичних стандартів, що сприяє формуванню справедливих і стабільних інститутів у бізнесі [2].

Запровадження внутрішнього контролю з урахуванням ЦСР стикається з низкою бар'єрів, які можуть ускладнювати інтеграцію цих механізмів у діяльність підприємств. Першим важливим бар'єром є високі фінансові витрати, особливо якщо система включає екологічні та соціальні ініціативи. Малий і середній бізнес часто не має достатніх ресурсів для проведення незалежних аудитів, автоматизації контролю та впровадження інструментів оцінки впливу діяльності на ЦСР. Другим бар'єром є відсутність єдиних стандартів і регламентів щодо інтеграції ЦСР у систему внутрішнього контролю. Багато міжнародних та національних регуляторних актів носять рекомендаційний характер, що призводить до різних підходів у різних галузях і регіонах, ускладнюючи оцінку ефективності заходів. Третя проблема пов'язана з низькою корпоративною культурою та відсутністю усвідомлення значущості ЦСР серед керівництва та працівників. Деякі компанії сприймають ЦСР лише як формальність або маркетинговий інструмент, що ускладнює ефективну інтеграцію внутрішнього контролю, спрямованого на досягнення сталого розвитку. Четвертим бар'єром є нестача кваліфікованих кадрів, здатних впроваджувати та підтримувати ефективну систему внутрішнього контролю з урахуванням принципів сталого розвитку. Відсутність необхідних навичок та знань у сфері ESG (екологічних, соціальних і управлінських факторів) [5] та внутрішнього аудиту гальмує адаптацію підприємств до сучасних стандартів відповідального бізнесу. Останнім ключовим бар'єром є складність вимірювання та моніторингу впливу ЦСР на бізнес, оскільки багато соціальних і екологічних показників мають довгостроковий характер і не завжди можуть бути точно оцінені через традиційні фінансові відносні коефіцієнти чи показники.

Для подолання цих бар'єрів компаніям необхідно інвестувати в навчання персоналу, адаптувати міжнародні стандарти, впроваджувати цифрові технології для моніторингу та звітності, а також інтегрувати принципи сталого розвитку в загальну бізнес-стратегію.

Отже, внутрішній контроль допомагає підвищити ефективність бізнес-процесів, знижує ймовірність помилок та зловживань, сприяє збереженню активів та підвищенню довіри з боку інвесторів і партнерів. Однак, незважаючи на значний потенціал внутрішнього контролю у сфері сталого розвитку, його впровадження стикається з низкою викликів, серед яких – фінансові витрати, відсутність єдиних стандартів, недостатня корпоративна культура та кваліфіковані кадри. Для подолання цих бар'єрів підприємствам необхідно вдосконалювати систему внутрішнього контролю та розглядати його як стратегічний інструмент для досягнення сталого розвитку. Важливо формувати культуру відповідального ведення бізнесу, проводити навчання для працівників щодо принципів ESG та сталого розвитку, а також стимулювати їхню активну

участь у відповідних ініціативах. Підприємствам слід впроваджувати регулярні внутрішні аудити та аналіз ризиків, а також формувати нефінансову звітність, що відображатиме внесок компанії у досягнення ЦСР.

Таким чином, внутрішній контроль стає не лише засобом управління ризиками, а й стратегічним фактором сталого розвитку бізнесу, що відповідає глобальним тенденціям ESG-управління.

#### Список використаних джерел:

1. *Internal Control – Integrated Framework: The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO).* 2013. URL: [https://www.coso.org/\\_files/ugd/3059fc\\_1df7d5dd38074006bce8fdf621a942cf.pdf](https://www.coso.org/_files/ugd/3059fc_1df7d5dd38074006bce8fdf621a942cf.pdf) (дата звернення: 30.03.2025).
2. *Цілі сталого розвитку ЦСР: Резолюція Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1.* URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/> (дата звернення: 30.03.2025).
3. *Завдання щодо досягнення Цілей сталого розвитку на період до 2030 року та індикатори їх досягнення: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 р. № 1190-р.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2024-%D1%80#n26> (дата звернення 30.03.2025)
4. *The Ten Principles of the UN Global Compact.* URL: <https://unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles> (дата звернення 30.03.2025).
5. *Полях С.С., Заїчко Ю.А. Екологічні, соціальні та управлінські фактори (ESG) у розвитку фінансового ринку. Ефективна економіка.* 2025. № 2. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/5834/5890> (дата звернення 30.03.2025).

УДК 657

**Герасименко Тамара Олегівна,**  
*к.е.н., професор кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування*  
*Львівський торговельно-економічний університет*  
*м. Львів, Україна*

### АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Повномасштабна війна, яку розпочала росія на території нашої держави у лютому 2022 року, завдала колосальних збитків вітчизняній економіці. Знищення енергетичної інфраструктури, виробництв і логістичних ланцюгів внаслідок рашистських ракетних обстрілів спричинили руйнівний вплив на національну економіку. За результатами 2022 року падіння реального валового внутрішнього продукту (ВВП) України склало 28,8%, а рівень інфляції сягнув 126,6% [2]. Однак, український бізнес зумів вистояти та адаптуватися до нових реалій функціонування. І вже за результатами 2023 року, за даними Державної служби статистики України, спостерігалось зростання реального ВВП України на рівні 5,5% та зниження рівня інфляції до 105,1% [2]. Втім, за оприлюдненими